

Teos annis II.
Nectanebus annis VIII.
Summa annorum XX.
Tricesima prima dynastia Persarum.
Ochus vicesimo jam anno Persis imperitanus,
Ægyptum occupavit, tenuitque annis VI.
Postea Arses Ochi annis IV.
Tum Darius annis VI, quem Macedo Alexander
interfecit.

Cuncta hæc ex Manethonis tertio libro.

Quæ consecuta sunt, ex petere oportet e Græcis libris. Hactenus enim *vetus* regnum Ægyptiorum pertingit. Quoniam vero et Flavius Josephus de Hebræorum majoribus disserens, e Manethonis libris testimonia excitavit, operæ pretium est ejusdem quoque verba in medium afferre, quæ in priore de veteribus Hebræis libro ejusmodi sunt.

CAPUT XXI.

Josephi e Manethonis libris.

De Hebrais Ægyptum incolentibus.

1. Age vero initium capiam ab Ægyptiorum litteris, quas quidem ipsas per se in medium afferre non licet: verum Manetho genere Ægyptius, vir Graeca eruditione imbutus, uti vel inde appareat quod patriam historiam Graeca lingua conscripsit, e templorum, ut ipse ait, interpretatus monumentis, quique etiam Herodotum sæpe arguit in Ægyptiacis rebus ob inscitiam mentitum; hic, inquam, Manetho primo Ægyptiacarum rerum ita de nobis scribit. Utar autem ejus verbis, quippe qui ipsummet testem produco. *Regem*, inquit, *habuimus* Timæum nomine. Sub hoc Deus nescio quo pacto iratus est, præterque opinionem ab orientali tractu homines obscuro genere, audacia tamen pleni, in hanc regionem impetum fecerunt, universamque armis nemine resistente occupaverunt. Tum principes capiebant, et deorum fana evertebant, cunctisque incolis crudelissime abutebantur, quorumdam etiam liberos et uxores in servitatem abducebant. Denique et quemdam ex suis regem creabant nomine Silitin. Hie vero Memphim profectus, superiorem provinciam ab inferiore secernebat, atque orientalem maxime plagam muniebat, nimirum prospiciens, fore ut Assyrios, ea tempestate viribus pollentes, cupiditas arriperet ejusmodi regum incurandi. Tum nactus in Methraite nomo commodissimam urbem in orientali Bubastitæ fluminis ripa sitam, atque ex antiqua quadam theologia Av-

rin appellatam, ipsam denuo construebat, mœnibusque amplioribus augebat, collocaitis item inibi militum myriadibus viginti quatuor ad ejusdem custodiā. Illuc autem aestivo tantum tempore ventitabat, ad stipendia nimirum et munera vulgo largienda, atque armatos sedulo exercendos, quo terrorem extraneis incuteret. Is annis XV dominatus vita excessit.

2. Deinde alius regnavit annis XLIII nomine Banon. Deinde alius quidam, Apachnas nomine, annis XXXVI cum mensibus VII. Deinde Aphosis annis LXI. Tum Anan annis I cum mense uno. Postremus omnium Assetthus annis XLIX cum mensibus duobus. Atque hi sex primi ex eorum genere principes regionem assidue vexabant, imo et stirpem Ægyptiæ gentis nitebantur excindere. Hæc universa gens appellabatur HYCUSOS, id est, *reges pastores*: namque HYC sacratio Ægyptiorum lingua *regem* significat, usos autem *pastorem*, et pastores quoque vulgari loqua. Tum facta copula consurgit HYCUSOS. Nonnulli eos Arabes fuisse aiunt. Porro in alio exemplari vox HYC non *reges* sed *captivos* potius denotat: adeoque HYC Ægyptiaca lingua et ΗΚ cum alpha et aspiratione *captivos* diserte significat: idque mihi verisimilius videtur præcæque historiæ consentaneum. Jam prædictos singillatim reges, qui pastores vocitati sunt, eorumque posteros ait Ægypto imperasse annis undecim supra quingentos.

3. Deinde a Thebæis aliisque Ægyptiis regibus bello atroci diuturnoque appetitos pastores ait: Sub rege autem cui nomen Misphragmuthosis, viatos pastores, amissa omni Ægypto, confugisse quemdam in locum, cuius ambitus decem millia jugerum, et nomen Avaris. Hunc Manetho ait totum magnis validisque mœnibus a pastoribus cinctum fuisse, ut rem suam universam et prædam in eo munimento asservarent. Tum Misphragmuthosis filium Thutmosim conatum quidem summa VI eos expugnare, octo et quadriginta myriadibus militum ad obsidionem murorum adductis: sed, obsidionis successu desperato, per internarios transegisse, ut II, relicta Ægypto, indemnes abiirent: eosdemque fecdere fretos cum armamentis et familiis omnique re sua excessisse Ægypto, militum nempe myriadas haud minus viginti quatuor, atque itinere per deserta habitu in Syriam venisse. Mox a copiosissimis Assyriorum viribus sibi metuentes, qui ea tempestate Asiam imperio tenebant, in

regione, cui nunc Judææ nomen est, condidisse urbem, que tot hominum myriadas caperet, eamque Hierosolyma nuncupavisse. Alio autem Ægyptiacarum rerum libro ait Manetho, gentem hanc, qui *pastores* vocantur, in sacris quidem litteris dici *captivos*. Et ille equidem recte narravit: majorum quippe nostrorum patria reapse conditio fuit vita pastoralis, cumque in gregibus pascendis occuparentur, idcirco dicebantur pastores. Rursus libri Ægyptiorum haud inepte sic loquuntur: progenitor enim noster Josephus captivum se coram rege Ægyptio testatus est, tum et fratres suos rege annuente in Ægyptum accersivit. Verumtamen de his rebus alio in loco diligentius inquiram.

4. Interim hujusce prisorum nostrorum historiæ testes validos sistam Ægyptios, atque ad Manethonem revolvar, et quoniam is pacto tempora digerat, hoc meo commentario perscribam. Sic ergo ait: — Postquam ex Ægypto *pastorum* gens se confulit Hierosolyma, is qui Ægypto pepulerat illam Thutmosis, postea regnavit annis XX cum mensibus IV, ac dein obiit. Successitque in imperium filius ejus Chebron annis XIII. Deinde Amenophis annis XX et mensibus VII. Tum et ejusdem soror Amensis annis XXI et mensibus IX. Deinde hujus Amensis filius Mephres annis XII et mensibus IX. Deinde hujus filius Mephrahmuthosis annis XXV et mensibus IX. Deinde hujus filius Thmoothosis annis IX et mensibus VIII. Deinde hujus filius Amenophis annis XXX et mensibus X. Deinde hujus filius Orus annis XXXVIII et mensibus VII. Deinde hujus filia Chenches annis XII et mense I. Deinde hujus frater Athosis annis IX. Deinde hujus filius Chenches annis XII et mensibus V. Deinde hujus filius Achenches annis XII et mensibus III. Deinde hujus filius Armais annis IV et mense I. Deinde Rameses Miammi filius annis LXVI et mensibus II. Deinde hujus filius Amenophis annis XIX et mensibus VI. Deinde hujus filius Sethosis idemque Rameses equestribus et navalibus copiis pollens.

5. Hic fratrem suum Armain Ægypto procuratorem præfecit, ad eumque etiam reliquam potestatem regiam contulit, ita tamen ut ei idemate interdiceret, et regina ex qua jam suscepérat liberos abuti vetaret, ac reliquis etiam concubinis regii abstinere juberet. Ipse vero in Cyprum atque in Phœnicem profectus est, rursusque Assyrios et Medos ditione complexus est, universitatisque potitus est partim quidem

armis, partim etiam sine certamine atque uno virium terrore. Exin res suæ gestæ spiritus tumidiiores illi attulerunt, ita ut audacius progrederetur, orientis urbes pagosque subvertens. Multoque tempore post Armais qui in Ægypto substiterat, omnia secus ac frater jussérat gerere ausus est: nam et reginæ stuprum intulit, et cum reliquis concubinis intemperanter rem habuit; tum etiam amicorum instinctu diadema usurpavit, seque fratri adversarium professus est. Tunc qui apud Ægyptios rebus sacris præerat, Sethosim per litteras de omnibus certiore faciebat, quodque frater Armais palam ab eo defecisset. Ergo ille propere Pelusium reversus est, suumque regnum obtinuit. Regio autem ex ejus nomine audivit Ægyptus, quia Sethosi ipsi, ut ait, nomen erat Ægyptus, fratri autem Armai Danaus. Hæc quidem Manetho.

6. Igitur si tempus ad prædictorum annorum rationem exigatur, prorsus constabit eos qui *pastores* vocabantur, majores nempe nostros, ex Ægypto elapsos ad hanc regionem contendisse trecentis ante ac nonaginta tribus annis quam Danaus Argum iret, quem tamen Argivi antiquissimum putant. Atque ita Manetho testimonia duo maxima nobis suppeditat ex Ægyptiorum libris; primum quidem quod aliunde in Ægyptum *majores nostri* ingressi sint; deinde quod ex eadem recesserint tam vetusta ætate, quæ ferme mille annis Iliacum bellum præcesserit. Jam quæ Manetho haud ex Ægyptiacis libris, verum, ut ipse fatetur, ex incertis quibusdam fabulosisque chronicis addidit, ea deinceps coarguam.

7. Universa hæc e Josephi libris desumpta est dissertatio de Ægyptiacis antiquitatibus, deque eorum chronographia usque ad ipsorum regem quemdam Nectanebum, quem ego jam superioribus accensui. Post Nectanebum Ochus Persarum rex obtinuit Ægyptum, regnavitque annis VI. Post hunc Arses Ochi annis IV. Deinde Darius annis VI. Ad extremum Alexander Macedo Darium Persam interfecit, atque una Asianis Ægyptiisque imperavit, sextoque regni sui anno Alexandriam in Ægypto condidit. Deinceps multi partes imperii sibi vindicarunt. Ægyptum quidem et Alexandriam insederunt Ptolemæi, quorum imperantium tempora ejusmodi sunt.

CAPUT XXII.

*Quinam post Alexandrum Macedonem Ægypti
Alexandrinæque urbis regnum tenuerint. E Porphyrii libro.*

1. Hunc Alexandrum Macedonem, centesimæ et quartæ decimæ olympiadis anno secundo, regni successor exceptit Aridæus, qui Philippus dictus est, frater quidem Alexandri, haud ex eadem tamen matre: nam de Philinna Larissæ suscepserat eum Philippus. Is regnavit annis vii, donec a Polysperchonte Antipatri filio in Macedonia interemptus est.

Ptolemæus Arsinoes et Lagi filius post annum ex quo Philippus imperium obtinuerat, ad præfecturam Ægypti mittitur, eaque primum potestate fungitur annis xvii: deinde supremam regis dignitatem invadit annis xxii, ita ut usque ad ejus obitum anni omnino effluxerint xi. Hic tamen adhuc superstes in filium suum Ptolemæum, cognomento Philadelphum, transtulit imperium, biennioque vitam produxit cum filio regnante: quare jam haud quadraginta, sed octo supra triginta, putabantur anni Ptolemæi primi cognomento Soteris.

Hunc successor consecutus est Ptolemæus filius, cognomento, ut diximus, Philadelphus, qui parente superstite regnum biennio administravit, eoque mortuo, annis xxxvi: prorsus ut ipse, non secus atque parens, octo ac triginta annis regnasse dicendus sit.

Tertius ei successit Ptolemæus, cognomento Evergetes, qui mansit in potestate annis xv.

Hunc quartus Ptolemæus exceptit, cognomento Philopator, qui regnavit annis xvii.

Mox quintus Ptolemæus, cognomento Epiphanes regnum tenuit annis xxv.

2. Hujus duo filii Ptolemæi in imperium deinde succidunt, quorum major natu Philometor, minor autem Evergetes secundus dicebatur. Utriusque simul anni numerantur lxi. Nos enim horum annos in unam seriem contulimus, propterea quod ipsis bello inter se decentantibus, seque regno vicissim pellentibus, temporum permixtio consecuta est. Primus regnat Philometor annis xi. Mox Antiochus, oppressa armis Ægypto, eumdem diademate spoliabat. Tum Alexandrini regiam potestatem ad minorem fratrem deferebant, pulsoque Antiocho, ipsum Philometorem expediebant: dicebatur autem eis Philometoris annus duodecimus, Evergetæ primus. Hinc potestate æquata usque ad

decimum septimumque annum perrectum est. Mox ab octavo decimo unius Philometoris nomen scribebatur. Cum enim minor natu *frater* majorem imperio deduxisset, hic a Romanis reductus est: qui Ægypti quidem dominationem capessit, fratri autem Libyam regendam concedit. Solus igitur regnum obtinet, in eoque manet annis xviii. Post hunc denique in Syria extinctum (is enim eam quoque regionem ditione tenuit), Cyrene accersitus Evergetes rexque appellatus annos suos inde putare incipit ex quo rex habitus fuerat: ita ut, fratre moriente, videretur ipse regnavisse jam annis xxv, ejusdemque anni censeantur liv. Namque annum Philometoris tricesimum sextum, qui dicendus erat sui regnantis primus, ipse vicesimum quintum scribi jussit. Ita fiunt utriusque simul anni lxi; Philometoris quidem xxxv, reliqui Evergetæ: quod si hi segregentur separatimque putentur, error in rationes incurrit.

3. Ptolemæo Evergetæ secundo nati sunt filii duo ex Cleopatra, uterque nomine Ptolemæus, sed major natu cognomento Soter, minor Alexander. Major natu primus imperat, matris præsidio regnum adeptus: cui cum obsequens esse videretur, aliquamdiu certe matre benevolente usus est. Decimo tamen regni anno cum patris matrisque suæ familiares occidisset, ob hanc animi crudelitatem matris jussu dejectus imperio est, fugaque in Cyprum evasit. Minorem natu accivit mater Pelusio urbe, secumque regem constituit. Regnavit ergo cum matre minor, communicato utrique imperii nomine: et Cleopatra quidem dictus est annus xi; Ptolemæi vero Alexandri octavus: namque et hic fratris quoque tempora sibi sumpsit, a quarto illius regnantis anno, quo tempore ipsem Cypriis dominari cœperat. Atque hæc consuetudo viguit vivente Cleopatra: qua extincta, ad unum Alexandrum signa honoris deferri cœperunt. Hic annis omnino octodecim, postquam Alexandriam venerat, imperium retinuit: dicebatur tamen annum jam sextum supra vicesimum imperare. Decimo nono anno adversus milites suos ira concepta, vires contra eos contrahebat in Ægypto; hi vero eum persecuti sunt, duce Tyrro regum consanguineo. Mox navaliter quoque prælio conseruo, ipse summo discrimine elapsus cum uxore et filia in Lyciorum urbem Myram fuga se proripuit. Inde etiam cum Cyprum aufugeret, bello appetitus a Chærea navarcho periit.

LIBER PRIMUS.

4. Interim post hujus fugam Alexandrini, missis oratoribus, seniori ejusdem fratri Ptolemæo Soteri denuo regnum offerebant, qui Cypro reversus est. Hinc septem anni sexque menses labuntur: totidem enim is superfluit post redditum. Tempus autem universum post patris obitum in ipsum confertur, adscripto integro numero annorum xxxv, mensiumque vi. Sane Ptolemæo Soteri tribuendi essent ex intervallo anni xvii mensesque vi; alteri autem, scilicet Alexandro, anni octodecim, iis videlicet interjecti quibus major natu regnavit: quos etsi de albo Ægyptii tollere non poterat, pro viribus tamen delebant; propterea quod ipsis Alexander obstiterat, Judæorum quibusdam fretus anxiis. Idecirco temporum *Alexandri* rationem non habent, cunctosque annos xxxvi de maiore fratre recitant.

5. Sex præterea menses ab obitu senioris *fratris* reliquos, quibus annus tricesimus sextus absolvitur, haud conferunt in senioris filiam Cleopatram, uxorem minoris, quæ patre extinto regia negotia procuravit: neque item Alexandro, qui regnavit cum ea diebus xix, hos ipsos dies xix tribuunt. Porro hic *Alexander* filius erat minoris Ptolemæi sive *Alexandri*, privignus autem Cleopatræ, atque in urbe Roma habitabat: cumque ea tempestate stirps regia virilis in Ægypto deficeret, accitus venit Alexandriam, sibique uxorem copulavit quam antea dixi Cleopatram, invitaque muliere imperium sibi vindicavit. Mox et illam post novemdecim dies interfecit: tum ipse quoque turbæ armorum in gymnasio implicitus propter nefandum suum parricidium interemptus est.

6. Huic Alexandro successit Ptolemæus, cui cognomentum fuit novus Dionysus, Ptolemæi Soteris filius, prædictæ Cleopatræ frater. Hujus imperantis numerantur anni xxix. Filia ejusdem Cleopatra Lagidarum generis postrema fuit; ejusque imperantis recitatur anni xxii. Neque tamen hæc dominationes continentem temporis seriem ab initio ad finem per se seorsimque descriptæ tenent; verum inter se implicita aliæ alias vicissim occupant. Nam sub novo Dionysio, filiabus ejus Cleopatræ, quæ et Tryphæna, atque Berenici regni triennium attributum est; duabus quidem annus unus; post obitum vero Cleopatræ seu Tryphænae biennium uni Berenici. Nimurum accidit, ut Ptolemæus Romanum proficeretur, ibique aliquamdiu subsisteret; filiae autem, cum pater redditus non videretur,

regni gubernaculum sibi vindicarent; tum aliquot consanguinei Berenici opem ferentes, cum ea rebus præcessent: donec Ptolemæus Roma reversus est, qui mox pietatis affectuumque erga filiam oblitus, resque ab ea gestas exosus, eamdem morte muletavit.

7. Regnante Cleopatra, primos quidem imperii annos ipsi fratrique ejus natu maximo Ptolemæo tribuebant: deinceps alii ob ejusmodi causam. Novus videlicet Dionysus vita excessit, quatuor liberis relictis Ptolemæis, nempe duobus, et Cleopatra atque Arsinoe. Idem majoribus natu liberis imperium legavit Ptolemæo atque Cleopatræ: quibus conjunctim regnantibus quadriennum exactum est. Id vero institutum mansisset, nisi Ptolemæum, qui, neglecto patris mandato, uni sibi regnum asserere natus est, fatalis necessitas vita orbasset navali prælio implicitum in Ægypto adversus Julianum Cæsarem qui Cleopatræ suppetias tulit.

8. Post necem Ptolemæi, minor frater, dictus item Ptolemæus, cum Cleopatra sorore consors regni fuit, jussu Cæsaris. Scribebatur autem quintus annus Cleopatræ et primus Ptolemæi. Hinc alii consecuti sunt usque ad hujus necem anni duo.

9. Quo Cleopatræ insidiis perempto quarto sui anno et Cleopatræ octavo, reliquum tempus Cleopatræ uni adscriptum est ad quintum decimum usque annum. Sextus autem decimus nuncupabatur simul primus. Namque in Syria mortuo Lysimacho rege Chalcidis, Marcus Antonius imperator Chalcidem cum adjacentibus provinciis Cleopatræ attribuit. Ex in anni quoque reliqui usque ad vicesimum secundum, qui fuit postremus Cleopatræ, eadem ratione aucto numero scribebantur, ut Cleopatræ annus secundus supra vicesimum idem esset et septimus.

10. Porro autem Octavianus Cæsar, qui et Augustus, Actiaco prælio Ægypti regnum a Cleopatra abstulit anno altero olympiadis octagesimæ quartæ supra centesimam. Nunc inter centesimæ undecimæ olympiadis annum primum, quo Aridæus idemque Philippus successit in imperium, et centesimæ octogesimæ quartæ olympiadis annum alterum, septuaginta tres olympiades annusque unus interjacent, nempe anni ccxcii. Totidem vero supputantur anni regum urbis Alexandriæ usque ad Cleopatræ excessum.

11. Tempora igitur Ptolemæorum sic omnino se habent. Alexander Macedo primo anno olym-

piadis centesimæ undecimæ regnum auspicatur. Is Alexandriam in Ægypto condit. Diuturnitas imperii ejus anni XII, mensesque VII. Post eum Alexandriæ totique Ægypto dominati sunt hi: Ptolemæus Lagi annis XL; Ptolemæus Philadelphus annis XXXVIII; Ptolemæus Evergetes annis XXIV; Ptolemæus Philopator annis XXI; Ptolemæus Epiphanes annis XXIV; Ptolemæus Philometor annis XXX; Ptolemæus junior, cognomento item Evergetes, annis XXIX; Ptolemæus Physcon, cognomento Soter, annis XVII cum mensibus VI; Ptolemæus, idemque Alexander, qui a patris sui matre expulsus fuit, annis III; Ptolemæus Philadelphus, ab exilio redux, post Alexandrum ejectum, annis VIII; Ptolemæus Dionysus, idemque Philadelphus, annis XXX; Ptolemæi filia Cleopatra annis XX.

Ea regnante Caius Julius Cæsar summum principatum Romanorum invasit. Post hunc Cæsar Sebastus Octavianus, qui et Augustus, interfacta Cleopatra, Ptolemæorum imperium sustulit, qui annis CCXCV regnaverant.

CAPUT XXIII.

GRÆCORUM.

Qua ratione Græci antiquitates suas scribant.

Atheniensium reges; Argivorum reges; Sicyoniorum reges; Lacedæmonum reges; Corinthiorum reges; quinam et quamdiu maris imperium tenuerint; olympiades quoque Græcorum prout singillatim scribuntur; tum Macedonum priores reges, et qui post Alexandrum Macedonem; Thessalorum, Syrorum et Asianorum reges.

CAPUT XXIV.

Græcorum tempora.

1. Omnia Græcorum antiquissima prorsus feruntur Sicyoniorum tempora, et reges qui Sicyoni præfuerunt, quorum dominationem primus auspicatus est Nini Belique ætate (qui primi Assyriorum in Asia regnavisse memorantur) Ægialeus; a quo Ægialea vocata olim est, quæ nunc dicitur Peloponnesus. Argivorum primus rex scribitur Inachus, Sicyoniorum imperio junior annis CCXCV. Atheniensibus primus imperiat Cecrops, cognomento Diphyes, Argivorum imperio trecentis fere annis posterior, Sicyonio-

rum autem junior triginta tribus supra quingentos.

2. Age jam ab antiquioribus nostra hæc chronologia exordiatur, Sicyonios primum reges singillatim recensens. Et quoniam multa est ambiguitas apud veteres qui Græcanicæ historiæ tempora congesserunt, nos quidem pro viribus ex illo cinno ea deligemus in quibus auctores sibi invicem consonant. Sicyoniorum quoque regum tempora chronicis libris non sine recto ordine explicavit Castor, eaque brevi scripto hisce ipsis verbis complexus est.— Sicyonios reges adjungimus, quorum princeps Ægialeus, postremus Zeuxippus. Et reges quidem dominati sunt annis CMLIX: post reges autem præfuerunt Carnii sacerdotes sex, qui pontificatum gesserunt annis XXXIII: quorum postremus Charidemus sacerdos lectus, cum impensis ferendæ impar esset, fugam arripuit. Hæc ad verbum Castor. Est autem Sicyoniorum regum albus ejusmodi.

CAPUT XXV.

Sicyoniorum reges.

1. Primus Ægialeus annis LI, ex quo etiam Ægialea, quæ nunc est Peloponnesus, vocabatur. Initium regnandi Sicyone ab hoc factum aiunt circa decimalum quintum annum Beli, ejus qui primus regnum Assyriæ tenuit Neptunique et Libyæ filius dictatur.

Secundus Europa annis XLV. Hic Nino Beli filio coætaneus regnat.

Tertius Telchin annis XX. Is ætate Semiramis regnat.

Quartus Apis annis XV, ex quo Apia, quæ nunc dicitur Peloponnesus.

Quintus Thelxion annis LII.

Sextus Ægydrus annis XXXIV.

Septimus Thurimachus annis XLV. Hujus ætate primus Argivis imperat Inachus.

Octavus Leucippus annis LIII.

Nonus Messapus annis XLVII. Hujus ætate contigit ut in Ægypto dominaretur Josephus, de quo Hebrei loquuntur.

Decimus Eratus annis XLVI.

Undecimus Plemnæus annis XLVIII.

Duodecimus Orthopolis annis LXIII.

Decimus tertius Marathonius annis XXX, quo tempore in Attica primus regnavit Cecrops Diphyes.

Decimus quartus Marathon annis XX. Ea tem-

LIBER PRIMUS.

261

pestate Hebræis Ægypto excedentibus dux Moses fuit, uti suo tempore comprobabitur.

Decimus quintus Chyreas annis LV. Eo tempore Argivis imperabat Danaus.

Decimus sextus Corax annis XXX.

Decimus septimus Epopeus annis XXXV.

Decimus octavus Laomedon annis XL.

Decimus nonus Sicyon annis XLV. Hujus ætate desiverunt Argivorum reges, qui annis DXL permanerant.

Vicesimus Polybus annis XL.

Vicesimus primus Inachus annis XL.

Vicesimus secundus Phæstus annis VIII.

Vicesimus tertius Adrastus annis IV.

Vicesimus quartus Polyphides annis XXXI. Hujus ætate Ilium captum est.

Vicesimus quintus Pelasgus annis XX. Hujus ætate Æneas Latinorum regnum tenuit.

Vicesimus sextus Zeuxippus annis XXXI.

Summa regum Sicyoniorum XXVI, a quibus regnatum est annis CMLIX.

2. Exin jam non reges, sed Carnii sacerdotes, quorum

Primus pontificatu functus est Archelaus anno I.

Secundus Automedon anno I.

Tertius Theoclytus annis IV.

Quartus Euneus annis VI.

Quintus Theonomus annis IX.

Sextus Amphichyes annis XII.

Septimus denique Charidemus, qui impensis exhaustus fugit. Ab hoc ad primam olympiadem anni labuntur CCCLII. Sicyoniorum regum et sacerdotum temporibus anni conflantur CMXCVIII.

Post Sicyoniorum præsides, par est et reges Argivorum presse percurrere, prout hi in certioribus veterum historiis occurront. Castor quoque hos commemorat, ejusmodi ratione scribendi utens.

CAPUT XXVI.

Castoris de Argivorum regno.

His addamus ordinatum etiam Argivorum reges, qui orsi ab Inacho in Sthenelum Crotopi filium desiverunt, quorum temporibus confidunt anni CCCLXXXII. Pulso Sthenelo, Danaus Argos ipse obtinuit, ejusque posteri usque ad Eurystheum Stheneli qui Perseo natus erat. Exin Pelopidæ regno potiti sunt. Cæterum tempora Danaidarum annos CLXII confidunt; Pelopidaram autem, qui ducto initio ab Atreo regnaverunt, quique dignitatem usque ad Pentilam et Tisa-

menum et Cometem Orestis filium retinuerunt (sub quo Heraclidarum descensus accidit) ferruntur anni CV. Age vero singulorum regum Argivorum tempora hæc sunt.

CAPUT XXVII.

Argivorum reges.

1. Primus Inachus, a quo nomen regioni Inachiæ, annis L. Inachus Argivum imperium auspicatus est imperante septimo loco Thurimacho apud Sicyonios.

Secundus Phoreneus annis LX. Hujus ætate Ogygus Eleusin condidit.

Tertius Apis, de quo regio illa Apia dicta est, annis XXXV. Ea tempestate apud Ægyptios dominatum tenuit Josephus, quem Hebrei memoriabant.

Quartus Argus Jovis et Niobes filius; ex quo regionis nomen mutatum est, dictaque Argia, annis LXX.

Quintus Crius annis LIV.

Sextus Phorbas annis XXXV. Hujus ætate Cecrops Diphyes imperabat Atheniensibus.

Septimus Triopas annis XLVI. Eo regnante Moses Hebreis exiuntibus ab Ægypto dux erat.

Octavus Crotopus annis XXI.

Nonus Sthenelus annis XI.

Summa annorum CCCLXXXII.

2. Sthenelum Danaus pepulit, Argosque ipse tenuit, et ejusdem deinceps posteri: quorum et successio et regnantum tempora ita se habent.

Decimus Danaus annis L.

Undecimus Lynceus XL.

Duodecimus Abas annis XXIII.

Decimus tertius Prætus annis XVII.

Decimus quartus Acrisius annis XXXI.

Argivorum imperii summa annorum XLIV.

Hucusque Danaidae.

3. Post Acrisium, Mycenæ translatum est Argivorum imperium sub Eurystheo Stheneli filio, Pelopidæque dominium obtinuerunt: primus autem regnavit in Peloponneso Pelops, qui olympiorum curator fuit. Translato Mycenæ Argivorum imperio, post Acrisium regnavit Eurystheus annis XLV.

Deinde Pelopidæ Atreus et Thyestes annis LXV.

Post hos Agamemnon annis XXX, cuius anno octavo decimo Ilium captum est.

Ægisthus annis XVII.

Orestes, Tisamenus, Pentilus et Cometes annis LVIII, usque ad Heraclidarum descensum qui Peloponnesum occupaverunt: a quo usque

ad Ionom e suis terris migrationem anni excurrunt LXXX, et a migratione Ionica usque ad primam olympiadem anni sunt CCLXVII.

CAPUT XXVIII.

Summatim de Atheniensium regibus.

1. Hic dextrum est catalogum etiam Atheniensium regum attexere, e certioribus veterum memoris prælibata summatim historia. Primus ab Atheniensibus memoratur Ogygus, in cuius ætatem ingens illud et perantiquum diluvium incurrisse fertur. Hujus æqualis habetur Phoroneus, Inachi filius, Argivorum rex, quem ipse Plato in *Timæo* suo commemorat his verbis: « Cum eos commovere studeret ad sermonem de hujus urbis antiquitatibus, vetustissima narrare aggressus est de primo illo Phoroneo, de Niobe, deque rebus quæ diluvium consecuta sunt. » Ogygus autem incidit in ætatem Messapi regis noni Sicyoniorum, Belochique regis octavi Assyriorum. Jam post Ogygum, quia diluvium vasta omnia fecisset, regnatum esse negant in ea regione, quæ nunc dicitur Attica, annis cxc usque ad Cecropem.

2. Jam hi anni ex Argivorum quoque regno suppulantur, quod ante Ogygi ætatem initium cepit. Nimirum a fine Phoronei Argivorum regis (sub quo Ogygeum diluvium contigisse relatum est) ad Phorbantem, cui coætaneus Cecrops Diphyses hodiernæ Attice primus præfuit, congeruntur anni cxc. Tum a Cecrope ad primam olympiadem numerantur reges xvii, et principes, quos mors finiebat, xii: sub quibus fabulosa portenta inter Grecos celebrantur. Hinc Graeci Atticorum reges digerere incipiunt: vetustiorum enim certas rationes non tenent. Id ipsum Castor quoque in *historiæ epitome* narrat.

CAPUT XXIX.

Castoris de Athenarum regno.

Athenarum quoque reges ex ordine expomimus, ducto initio a Cecrope, cognomento Diphys; atque in Thymocten desinemus. Regnum quidem, qui Erechthidæ dicti sunt, tempora annis constant CCCI. Deinde regnum delapsum est ad Melanthum Andropompi Pyliensem, atque ad ejus filium Codrum, quorum amborum dominatio annos occupat LII. Sublato regno, proxime consecuti sunt principes quos mors finiebat. Horum initium est a Medonte Codri, finis in Alemæone Æschyl: tempora autem annorum CCIX. Deinde qui decennalem potestatem

gerebant secuti sunt vii; hique annis LXX viguerunt. Tandem anni principes a Creonte orsi in Theophimum desiverunt, sub quo penitus terræ nostræ rebus et facinoribus finis est impositus. Hæc Castor. Nos autem singulorum regum catalogum persequamur.

CAPUT XXX.

Athenarum reges.

1. Primus Cecrops Diphyses annis I, sub quo Prometheus, Epimetheus et Atlas. Is quidem regnat Athenis æqualis Triopæ regis septimi Argivorum, nec non Marathonii qui decimo tertio loco Sicyone dominatus est. Sub eodem Moses quoque apud Hebreos cognoscebat, quod opportune deinceps demonstrabimus. Sub eodem item, nempe Deucalionæ ætate, Thessalia diluvio obruta traditur: tum sub Phaethonte Æthiopia ardantis ignis furore correpta est.

Secundus Cranaus indigena annis IX.

Tertius Amphietyon Deucalionis (filius), Cranai gener, sub quo Danaidum res narrantur, annis IX.

Quartus Erichthonius Vulcani, qui ab Homero Erechtheus appellatur, annis I. Sub hoc Idæi Daectyli.

Quintus Pandion Erichthonii annis XI, sub quo raptus Proserpinæ atque Triptolemus.

Sextus Erechtheus Pandionis annis I, sub quo res Persei.

Septimus Cecrops, frater Erechthei, annis XL, sub quo res Bacchi.

Octavus Pandion Erechthei annis XXV. Hic fugia arrepta Megaris regnavit. Sub eodem Europa et Cadmus et quæ de Spartis narrantur.

Nonus Ægeus Pandionis annis XLVIII, sub quo Argonautæ, et Centauri. Hercules item sua certamina peragebat.

Decimus Theseus Ægei annis XXX, sub quo Mikos legislator cognoscebat.

Undecimus Menestheus Petei, qui Ornei, qui Erechthei, annis XXIII, sub quo Ilium captum est.

Duodecimus Demophoon Thesei annis XXXII, sub quo res Ulyxis et Orestis, itemque Æneas Anchisæ regnat Lavinii.

Decimus tertius Oxyntes Demophontis annis XII, sub quo Amazones fanum Ephesi inflammaverunt.

Decimus quartus Aphidas Oxyntæ anno I.

Decimus quintus Thymoetes frater Aphidantis annis VIII.

Decimus sextus Melanthus Andropompi Pyliensis annis XXXVII, sub quo Heraclidæ descendiderunt, et Peloponnesus subacta est.

Decimus septimus Codrus Melanthi annis XXI, sub quo Iones amissa Achaia Athenas confugerunt.

2. ATHENARUM PRINCIPES QUOD VIVERENT.

Decimus octavus Medon Codri dominatus est annis XX.

Decimus nonus Acastus Medontis annis XXXVI, cuius ætate migratio Ionica fuit, in qua Homerum quoque fuisse traditum est. Eodem tempore Salomon item templum Hierosolymis condebat, quod ubi res feret demonstrabimus.

Vicesimus Archippus Acasti annis XIX.

Vicesimus primus Thersippus Archippi annis XL.

Vicesimus secundus Phorbas Thersippi annis XXX.

Vicesimus tertius Megacles Phorbantis annis XXX.

Vicesimus quartus Diognetus Megaclis annis XXVIII, (sub quo) Lycurgus cognoscebat.

Vicesimus quintus Pherecles Diogneti annis XIX.

Vicesimus sextus Aiphron Phereclis annis XX, cuius ætate imperium Assyriorum interempto Sardanapallo finitum est.

Vicesimus septimus Thespies Aiphronis annis VII, cuius ætate leges scribebat Lacedæmoniis Lycurgus.

Vicesimus octavus Agamestor Thespiae annis XVII.

Vicesimus nonus Æschylus Agamestoris annis XXIII, cuius anno duodecimo prima olympias instituta est, qua vicit stadium Chorœbus Eleus. Summa temporum Atheniensium ad primam olympiadem a Cecrope, cognomento Diphys, anni sunt CCCLXXX, ab Ogygo anni CMLXX. Posthinc olympiades notandis temporibus observandæ sunt.

Post Æschylum (autem tricesimus) imperat Athenis Alcmæon annis II.

Post hunc visum est decennales esse principes. Charops annis X.

Æsimedes annis X.

Clidicus annis X.

Hippomenes annis X.

Leocrates annis X.

Apsander annis X.

Eryxias annis X.

3. Mox placuit annum principem creare. Et

primus quidem annuus princeps fuit Creon vicesima quarta olympiade. Deinde singuli uno anno dominati sunt, quorum nomina scribere tanti non est. Hæc sunt tempora, quæ in antiquitatibus Atheniensibus recensentur, atque instar gravis historiæ ac vetustate firmatæ habentur. Quamquam revera tempus ante caput Ilium, et quidquid in eo memorabile actum est, cum diligenti historiæ non esset traditum, id nos, prout lieuit, e pluribus memoris summatione congessimus. Rursus ne tempora quidem ab Ilio capto ad primam olympiadem certis monumentis consignata fuerunt. Hæc tamen Porphyrius primo suo philosophicæ historiæ libro his adamassim breviterque verbis complectitur.

CAPUT XXXI.

Ex Porphyrii primo philosophicæ historiæ libro.

A capto Ilio ad Heraclidarum in Peloponnesum descensum ait Apollodorus elapsos esse annos LXXX: tum a descensu, ad Ioniam urbibus frequentatam annos LX: exinde ad Lycurgum annos CLIX (a Lycurgo usque ad primam olympiadem annos CVIII): summam autem temporis a capto Ilio ad primam olympiadem annorum esse CCCCVII.

Operæ pretium mihi videor facturus, si olympiades etiam, quæ a Græcis celebrantur, sunt, libro meo complectar.

CAPUT XXXII.

Græcorum olympiades.

Prima olympias, qua vicit stadium Chorœbus Eleus. Hinc ratio temporum apud Græcos videtur certo posse constitui: nam antea quidem ex sua quisque sententia rem definiebat.

De institutione agonis (quæ est certantium exercitatio.)

1. De agone opus est disserere aliquantum, cuius instituti qui maxime ætatem ampliant, ante Herculem a quadam ex Idæis Daectylis conditum affirmant; exin ab Æthlio celebratum ob filios suos exercendos; a quo et ii, qui decerabant, nomen athletarum traxerunt. Deinde hujus filium Epeum, deinde Endymionem, deinde Alexinum, deinde Ænomaum prefectos fuisse sacrorum: tum Pelopem patrii Jovis in honorem sacra obtulisse: ad extremum Herculem Alcenæ et Jovis filium: post quem alii ætates decem, alii vero tres tantum exactas esse

aiunt usque ad Iphitum, qui agonem instauravit.

2. Hic enim patria Eleus, Græciæ juvandæ studiosus, cum bella civitatum tota Peloponneso sedare cuperet, misit oratores qui de urgentium bellorum compositione *oraculum* rogarent, atque hoc responsum a deo editum est Peloponnesi: « Delubrum ingredimini, sacra ferte, et vatum jussis morem gerite. » Item Eleis hoc editum est oraculum: « Elei qui majorum instituta firmiter retinentes, patriam vestram libertas, finem bellis imponite, commune fœdus cum Græcis initote, donec cum celebritate lætus annus redeat. » Hujus rei gratia Iphitus fœderata pace vacationem bellorum esse jussit, et suo quemque cibo tranquille vesco; vetitumque ab Hercule monuit, ne quis vim alii inferret. Atque ita agonem peregit Iphitus cum Lycurgo Lacedæmonio; erant autem ambo Heraclidæ. Nihil porro tum erat agor præter quam stadium. Alia deinceps certamina ex intervallo accesserunt.

3. Verumtamen Aristodemus Eleus refert, exacta vicesima et septima olympiade (postquam agor ab Iphito institutus fuerat) cœptos esse scribi victores, cum antea ob veterum incuriam nemo fuisse litteris consignatus: donec vigesima octava olympiade cum vicisset stadium Chorœbus Eleus, ipse primus in album relatus est, eamque primam olympiadem habitam esse, ex qua Græci sua tempora suppulant. Aristodemo suffragatur et Polybius. At Callimachus ait, xiii olympiades post Iphitum non esse scripto commendatas, nempe usque ad quartam decimam quam vicit Chorœbus. Multi vero affirmant, inter agonem, quem Hercules Alcmenæ instituerit, primamque scriptam olympiadem interjectos esse annos *ecccclix*. Porro Elei unoquoque quinquennio, nempe annis quatuor interpositis, agonem peragunt.

CAPUT XXXIII.

Græcorum olympiades a prima usque ad quadragesimam septimam supra ducentesimam, qua Romanis imperabat Antoninus Severi filius.

I. Olympias, qua vicit Chorœbus Eleus stadium. Solius enim stadii usus fuit usque ad tertiam decimam *exactam* olympiadem.

II. Antimachus Eleus stadium.

Remus et Romulus nascuntur.

III. Androclus Messenius stadium.

IV. Polychares Messenius stadium.

V. Aeschides Eleus stadium.

- VI. Oebotas Dymæus stadium.
- VII. Darcles Messenius stadium.
- Romulus Romam condit.
- VIII. Anticles Messenius stadium.
- IX. Xenocles Messenius stadium.
- X. Dotades Messenius stadium.
- XI. Leochares Messenius stadium.
- XII. Oxythemis Coronæus stadium.
- XIII. Diocles Corinthius stadium.
- XIV. Desmon Corinthius stadium. Additus est recursus, quem vicit Hypenus Eleus.
- XV. Orsippus Megarensis stadium. Additus est dolichus: nudi currebant, vincebatque Acanthus Laco.
- XVI. Pythagoras Laco stadium.
- XVII. Polus Epidaurius stadium.
- XVIII. Tullus Sicyonius stadium. Addita est lucta, vicitque Hybatus Laco. Additum etiam quinquartum, vicitque Lampis Laco.
- XIX. Menus Megarensis stadium.
- XX. Atheradas Laco stadium.
- XXI. Pantacles Atheniensis stadium.
- XXII. Idem iterum stadium.
- XXIII. Icarius Hyperesius stadium. Additus est pugilatus: vicitque Onomastus Smyrnaeus, qui et ejusdem pugilatus leges tulit.
- XXIV. Cleopolemus Laco stadium.
- XXV. Thalpis Laco stadium. Addita est quadriga, vicitque Paoron Thebanus.
- XXVI. Callisthenes Laco stadium. Philimbrotus Laco quinquartum tribus olympiadibus vicit. Carnia primum Lacedæmone instituta sunt, quod est eitharœdorum certamen.
- XXVII. Eurybus Atheniensis stadium.
- XXVIII. Charmis Laco stadium qui aridis tantum fiebus vescebatur. Hanc primo olympiadem egerunt Pisæi, eo quod Elei bello adversus Dynamæos distinerentur.
- XXIX. Chionis Laco stadium. Hujus unus saltus cubitorum xxii erat.
- XXX. Idem secundo. Ab Eleis defecerunt Pisæi, atque hanc et consequentes xxii egerunt.
- XXXI. Chionis Laco tertio stadium.
- XXXII. Cratinus Megarensis stadium: quo tempore etiam Comæus pugilatu certans tres fratres vicit.
- XXXIII. Gygis Laco stadium. Additum est pancretion, vicitque Hyggamis Syracusanus magno corpore præditus, qui stadium pedibus suis metitus est, idque passum tantummodo sexentorum esse voluit. Additus est etiam celes, vicitque Craxillas Thessalus.

- XXXIV. Stomus Atheniensis stadium.
- XXXV. Sphærus Laco stadium; recursum autem Cylon Atheniensis, is qui etiam tyrannidem affectavit.
- XXXVI. Phryno Atheniensis qui in Co insula singulari certamine interemptus est.
- XXXVII. Euryclidas Laco stadium. Additum est puerorum stadium, vicitque Polynices Eleus. Addita lucta puerorum, vicitque Hyposthenes Laco, qui, una intermissa, quinque continentibus olympiadibus luctam virilem vicit.
- XXXVIII. Olyntheus Laco stadium. Additum est puerorum quinquartum: tunc autem in agone tantum exercebantur. Vicit Deutelidas Laco.
- XXXIX. Ripsolaus Laco stadium.
- XL. Olyntheus Laco iterum.
- XLI. Cleondas Thebanus stadium. Additus est puerorum pugilatus, vicitque Philotas Sybarita.
- XLII. Lycotas Laco stadium.
- XLIII. Cleo Epidaurius stadium.
- XLIV. Gelo Laco stadium.
- XLV. Autricates Epidaurius stadium.
- XLVI. Chrysomachus Laco stadium. Polymnestor Milesius puerorum stadium. Hic in pascuis degens lepore cursu assecutus est.
- XLVII. Eurycles Laco stadium.
- XLVIII. Glyco Crotoniates stadium. Pythagoras Samius despectus in puerorum pugilatu, et tanquam femina traductus, *mox* procedens viros omnes egregie superavit.
- XLIX. Lyceinus Crotoniates stadium.
- L. Epitelidas Laco stadium.
- Septem sapientes nominati sunt.
- LI. Eratosthenes Crotoniates stadium.
- LII. Agis Eleus stadium.
- LIII. Agno Peparethius stadium.
- LIV. Hippostratus Crotoniates stadium. Arechion Phygalensis duobus jam pancratii victor fracto cranio interiit, et cadaver ejus coronatum est: namque adversarius antea vicius *eum* dimisit, quia sibi pedem frangeret.
- LV. Hippostratus idem secundo.
- Cyrus hoc tempore Persis imperavit.
- LVI. Phædrus Pharsalius stadium.
- LVII. Lagramus Laco stadium.
- LVIII. Diognetus Crotoniates stadium.
- LIX. Archilochus Corcyraeus stadium.
- LX. Apellæus Eleus stadium.
- LXI. Agatharchus Corecyraeus stadium.
- LXII. Eryxias Chalcidicus stadium; luctam Milo Crotoniates, qui vicit Olympia sexies, Pythia sexies, Isthmia decies, Nemea novies.
- LXIII. Parmenides Camarinæus stadium.
- LXIV. Menander Thessalus stadium.
- LXV. Anachus Tarentinus stadium. Additus est cursus armatus, vicitque Damaretus Heræus.
- LXVI. Ischyros Himeræus stadium.
- LXVII. Phannas Pellenensis primus triplex certamen obiit, nempe stadium, recursum, et cursum armatum.
- LXVIII. Isomachus Crotoniates stadium.
- LXIX. Idem secundo.
- LXX. Nicias Opuntius stadium.
- LXXI. Tisicrates Crotoniates stadium.
- LXXII. Idem secundo.
- LXXIII. Astyalus Crotoniates stadium.
- LXXIV. Idem secundo.
- LXXV. Idem tertio.
- LXXVI. Scamander Mitylenæus stadium.
- LXXVII. Dandinus Argivus stadium.
- LXXVIII. Parmenides Posidoniates stadium.
- LXXIX. Xenophon Corinthius stadium.
- LXXX. Turymmas Thessalus stadium: luctam Amesinas Barcæus, qui armenta pascens luctabatur cum tauro; cumque eodem Pisam ad ducto decertabat.
- LXXXI. Polymnastus Cyrenæus stadium.
- LXXXII. Lycus Larissæus stadium.
- LXXXIII. Crisso Himeræus stadium.
- LXXXIV. Idem secundo.
- LXXXV. Idem tertio.
- LXXXVI. Theopompus Thessalus stadium.
- LXXXVII. Euphranor Ambraciotes stadium.
- Exin bellum Peloponnesiacum.
- LXXXVIII. Symmachus Messenius stadium.
- LXXXIX. Idem secundo.
- XC. Hyperbius Syracusanus stadium.
- XCI. Exegentus Agrigentinus stadium.
- XCII. Idem secundo.
- XCIII. Eurotas Cyrenæus stadium: pancratium Polydamas Scotusæus ingenti corpore præditus, qui cum in Perside apud Ochum versaretur, leones cædebat, nudusque cum armatis certabat. Addita est biga, vicitque Evagrius Eleus.
- XCIV. Crocinas Larissæus stadium.
- XCV. Meno Atheniensis stadium.
- XCVI. Eupolemus Eleus stadium. Additus est tubicen, vicitque Timæus Eleus. Additus etiam præcox, vicitque Acrates Eleus.
- XCVII. Tirinæus Eleus stadium.
- XCVIII. Sosippus Delphi stadium: luctam Aristodemus Eleus, quem nemo medium corripuit.